

a nyílt összetűzés a szülői ház és az iskola között, ez a csend mégsem azt jelenti, hogy minden rendben van. Ennek a kérdésnek megoldása a nevelői hivatás egyik legszebb, de legnehezebb tennivalója. Mivel a helyzet nagyon sokféle, útmutatást erre adni nehéz. A nevelőnek itt mindig saját belátása alapján, önállóan kell döntenie.

A nevelőnek hivatásból eredő kötelessége az is, hogy pályatársaihoz igazi kollegiális viszony fűzze. Nem mindegyik hivatásban egyforma az egyhivatásbelieket összekötő kapcsolat. Minél magasabbrendű hivatásról van szó, annál szorosabbnak kell lennie a kapcsolatnak. Sokan panaszkodnak, hogy pályatársaik között éppen gyakran nem kartársi a viszony. Egy francia szerző szerint legkevésbé férnek össze a felfedező utazók. Sorrendben utánuk a szobrászok és egyéb művészek, majd az írók következnek. Az ügyvédek és orvosok után azonban közvetlenül a nevelőkről szól, mint olyan foglalkozásról, ahol a kollegiális kapcsolat nem kielégítő. Közszályon forog a német vers: „Ein Kollege, das ist ein Mann, Der den andern nicht leiden kann.“ Ez ellen a felfogás ellen küzdenie kell a nevelőnek! Lehetetlen, hogy egy tantestület valamennyi tagja mindenben egy véleményen legyen. De nem is ez jelenti az igazi kartársi viszonyt. Az egy testületben működők bátran cseréljék ki véleményüket, de tiszteljék egymás nézetét. Ehhez fenkölt gondolkozás kell. De szabadság is szükséges hozzá. A temetői csend ezen a téren sem kívánatos!

Nagyjából ezek azok a gondolatok, amelyek *Schneider* könyvében foglaltatnak. Bátran ki lehetne egészíteni a fejtegetéseket, itt-ott talán arra is szükség volna, hogy a túlságosan egyoldalú beállításokat ellensúlyozzuk. Némelyik állításával nyugodtan szembe is lehetne szállnunk. Egyiket sem tesszük. Csupán felhívjuk e munkára a figyelmet. Ezt leginkább azzal véljük elérni, hogy tartalmából elmondtunk egyet-mást. Egy gondolatot azonban le kell szűrünk: A nevelői hivatás lélektana mellett szükség van a nevelői hivatás erkölestanára is! Mint ahogy a neveléstan sem pusztán alkalmazott gyermek- és ifjúságlelektan, úgy a nevelői hivatás kérdése sem oldható meg csupán a tények oldaláról! A nevelő személyéről szóló gazdag irodalom legtöbb terméke a nevelő lélekanát dolgozza ki. Ez a könyv a nevelői hivatás erkölestanára figyelmeztet. Ezért nagyjelentőségű.

Jankovits Miklós ár.

KÜLFOLDI TANITÁSI MOZGALMAK. (Külföldi folyóiratok nyomán)

1. A Romániában maradt magyarok iskolái. A Romániában maradt magyar iskoláknak, a tanárok és tanítók utánpótlása nagy nehézségeket okoz. A felekezeti magyar középiskoláknál meghirdetett tanári állásokra egyetlen pályázó sem akadt. Azok az iskolák, ahol a tanárokat a korhatár elérésével nyugdíjazni kell, a legnagyobb zavarban vannak. Dr. Bartha Nándor aradi főgimnáziumi tanár a mutatkozó tanárhiány megoldására a „Bras-sói Lapokban“ azt javasolta, hogy a román és magyar állam között olyan

megállapodást kellene létesíteni, hogy a magyarországi oklevéllel rendelkező tanárok taníthassanak a romániai magyar nyelvű iskolákban, viszont azok a tanárok, akik képesítésüket a romániai főiskolákon szereztek, oklevelük honosítása nélkül taníthassanak a magyarországi román tannyelvű középiskolákban.

Erdélynek Romániához csatolt részén jelenleg a következő magyar tannyelvű felekezeti iskolák működnek:

a) *Elemi iskolák:* a róm. kat. iskolák száma 58, a tanítók száma 135, a tanulók száma 5.382; a református iskolák száma 119, a tanítók száma 205, a tanulók száma 8.571; az unitárius iskolák száma 8, a tanítók száma 13, a tanulók száma 556; az evangélikus iskolák száma 5, a tanítók száma 13 a tanulók száma 446. Az összes felekezeti magyar tannyelvű elemi iskolák száma 190, a tanítók száma 366, a tanulók száma 14.955.

bb) *Középiskolák:* róm. kat. főgimnázium 3, a tanárok száma 57, a tanulók száma 550. (Arad, Gyulafehérvár, Brassó); református főgimnázium van Nagyenyeden a Bethlen Kollégium, 19 tanárral, 208 tanulóval. Négy osztályos gimnázium (a volt magyar polgári iskola) van 7 róm. kat. 732 tanulóval és 1 református 117 tanulóval.

c) *Szakiskolák:* róm. kat. tanítónőképző van Nagyszebenben 18 tanárral 88 tanulóval; református tanítóképző van Nagyenyeden 25 tanárral, 185 tanulóval. A róm. kat. és református egyházak között megegyezés létesült. eszerint a magyar férfi tanítóképzés, minden magyar ifjú számára a nagyenyedi református kollégium keretében történik, míg minden magyar leány tanítónővé való kiképzése a nagyszebeni róm. kat. tanítónőképzőben lesz. A valláserkölcsi nevelésről mindegyik felekezet a maga hatáskörében rendelkezik.

Róm. kat. kereskedelmi iskola van Nagyszebenben 16 tanárral 225 tanulóval; református kereskedelmi iskola van Brassóban 1 fiúk és 1 leányok részére. Gazdasági iskola van 2, a csombori és a radnóti, összesen 118 tanulóval.

Az összes középfokú iskolák száma 19, a tanárok száma 231, a tanulók száma 2.093.

A legszomorúbb a bánási magyarok helyzete. Egyetlen gimnázium állana a magyarok rendelkezésére, a temesvári róm. kat. főgimnázium, de a román közoktatásügyi minisztérium már régebben megvonta ennek nyilvánossági jogát. Sok kérés és ígéret után a múlt évben megadták az alsó két osztálynak a nyilvánossági jogot, most a bánási magyarok remélik, hogy a temesvári gimnázium végre a teljes jogú középiskolák közé kerül és így legalább egy középiskolája lenne a bánási magyarságnak.

A Bánágban egyébként nagy a hiány a magyar tannyelvű elemi iskolákban is. A temesvári róm. kat. egyházmegyében mindössze 10 magyar tannyelvű iskola van 38 tanítóval és 1954 tanulóval. A magyar gyermekek közül igen sok kénytelen román tannyelvű iskolát látogatni. Vannak olyan magyar tagozatú elemi iskolák is, ahol magyarul nem tudó tanítók tanítanak.

Statisztikai Tudostló (Stud).

2. A német nyolcosztályos népiskola új tantervéhez kiadott utasítások.*
„Erziehung und Unterricht in der Volksschule“ címen adta ki Rust német-birodalmi népnevelési miniszter a nyolcosztályos népiskola új tantervéhez az utasításokat. Az Utasítás I. része általános szempontokat és célmeghatározásokat tartalmaz, a II. rész az adott céloknak megfelelően foglalkozik az egyes tantárgyak tanítási módszerével.

A népiskola célja, hogy a gyermekeket felruházza az alapvető képességgel, hogy az életbe kijutva mindegyik a maga helyén hazáért és népi-ségért élni tudjon és tudjon beilleszkedni a nagy népközösségbe. Ez az általános cél határozza meg az iskola viszonyát a családhoz: először tudatossá kell tenni a családi közösséget és ezen túl a nagy nép- és védközösséget.

Az iskola feladatát: a nevelést és oktatást a maga természetes rendjéne helyezi. Az oktatás a jellemképzés legfontosabb eszköze és az iskola feladata nevelni oktatás által. Az ifjuság minden erejét hasznosítani kell a nép és az állam szolgálatába. A nevelés legfontosabb eszközei: az életközelség, a szülőföldhöz kötöttség, a tanulók figyelmének a szülők munkakörére való irányítása, a műhelymunka bekapcsolása, a kézimunka megbecsülése.

A közösségre való nevelésnek az iskolai életből kell folynia és nem a külvilág közösségének utánzásából. Eszközök: a közös munka, a rend fenntartása, a gyengéken való segítés, általában mindig eredményes, céltudatos és helyesen irányított munka.

Az u. n. *össztanításból* (Gesamtunterricht) alakul ki a gyermek szellemi fejlődésével a tantárgyak szétoszlása. Az ismeretek nyújtása tantárgyakra szétbontva csak akkor indokolt, amikor az nem jár már a tanuló teljesítőképességének rovására. Akkor is a tantárgyak között szoros kapcsolatot kell fenntartani és elvileg fontos, hogy a népiskolában a tantárgyak lehetőleg egy tanító kezében legyenek.

Az utasítás kiemeli az *öntevékenység* nagy fontosságát, ami úgy egyenként, valamint csoportokban is teret kap. A csendes foglalkozás, aminek célja rendszerint az, hogy bizonyos körülmények között a tanulók vagy azok egy része valamivel elfoglalva legyen, most az öntevékenység igen értékes eszköze lesz. A foglalkoztató csendes munkáltatásból most alkotó csendes munka lesz.

A tantárgyak felsorolása eltér az eddigi rendtől. Az első helyre a hittan helyébe most a testnevelés került. A *hittan* az utolsó helyen szerepel öszályonként heti 2, a VIII. osztályban heti 1 órával. Az I. osztályban az össztanítás 16 órával szerepel. A többi osztályban a *testnevelés* 3, 3, 4, 5, 3, 5, 5 heti órával szerepel.

A *némettel* egy egészet alkot a *honismeret*, amely tárgyra a II. osztályban 11, a III.-ban 12 és a IV.-ben 13 óra jut. Ez a kettős tárgy az alsó négy osztályban a haza nyelvével, dalaival, meséivel, mondáival, legendáival foglalkozik. A haza hőseiről való beszélgetések, ha azok életét és halálát a gyermek felfogásának megfelelően adják elő, új tartalmat adnak a tanítás részé-

* Lásd folyóiratunk jelen évfolyamának 71. oldalát.

nek. Maga a német a) irodalomra, b) szóbeli és írásteli gyakorlatokra és c) nyelvtan és nyelvismeretre tagozódik. Nagy gondot kell fordítani a helyes beszédre. Az írásbeli gyakorlatnak is a szóbeli gyakorlaton kell felépülni. Az írásbeli feladatok tárgyát a gyermek megfigyelései és elménevei képezik. Csak egyszerű és célravezető helyesírási szabályokat szabad alkalmazni. Szabályok helyett a szótartalmat kell megvilágítani, hallás után kell beszéltetni, szemlélet után íratni, megfontolás és sok gyakorlat nélkülözhetetlen eszközök. A nyelvtan a régi terjedelemben marad, az Utasítás figyelmeztet, hogy úgy kell alkalmazni, hogy az időt és kedvet el ne vegye a tényleges nyelvgyakorlástól.

A *történet* mint tárgy a felső négy osztályban szerepel 2, 2, 3, 3 heti órással. A tulajdonképeni történelem csak a hatodikban kezdődik. Az V-ik osztályban a gyermek értelmének megfelelően a jelent ismertetik. Az atyák utóbbi években véghez vitt hőstetteinek megbeszélése vezet rá a rég mult történetére. Az események időrendi egymásutánja itt még nem fontos. A jelen helyzet ismertetése után következik a világháború, a versaillesi békeszöveg, a szegénybékétől való felszabadulás, a végén válogatott képek a német őstörténetből. A VI. osztályban kezdik időrendben a német történetet és eljutnak 1648-ig. A VII. osztályban a nagy választó fejedelem és Eugén herceg hősi alakjai, Franciaország előtörései, a török veszély, a két nagy király, Napoleon elleni küzdelem, küzdelem az egységért 1866-ig. A VIII. osztályban ismét visszatérnek a jelenkor ismertetésére, a nagy Németbirodalom megteremtésére és biztosítására.

A *földrajz* a négy felső osztályban 2, 2, 2, 2 heti órával szerepel. Az V. és VI. osztályban Németországot tanítják. A VII. osztályban Európát és a többi földrészt. Európa tárgyalásánál ki kell emelni Németország központi helyzetének fontosságát. Az idegen földrészekből csak azt, aminek Németországra nézve politikai vagy gazdasági fontossága van. Rá kell irányítani a tanulók figyelmét a német érdemekre a föld felkutatásánál. Ki kell emelni a német gyarmatosításokat és ennek következtében Németország jogait a gyarmatokra. A VIII. osztályban ismét Németországgal foglalkoznak és ekörül csoportosítva foglalják össze mindazt, amit eddig a földrajzból tanultak. Mind a négy osztályban gondot kell fordítani az időjárás és a csillagos égbolt megfigyelésére.

A *természetismeret* a) életismeret (Lebenskunde) és b) természettanra tagozódik. Az Utasítás a Lebenskunde kifejezést használja az idegen biológia szó helyett. A négy felső osztályban heti 3, 3, 4, 4 órában tanítják. Az életismeretben tanítják a fontos életfolyamatokat és az általános, az emberre is érvényes élettörvényeket. Az Utasítás kiemeli mint fontos feladatot, hogy a gyermeket az életismeret törvényei megfelelő gondolkodásra és cselekvésre neveljék. Ki kell mutatni a nemzeti szocialista életfelfogás összhangját az orgánikus élet szabályszerűségével.

A *természettanban* a gyermek tanulja meg a természet erőinek megismerését és tekintsen büszkén a német tudomány találmányaira.

A számtan és mértan is a politikai nevelés szolgálatában áll. Heti órák száma 4, 4, 4, 4, 4, 5, 5. A többi tárggyal szoros kapcsolatban a német törekvések, események, vívmányok stb. számbeli adatait kell feldolgozni.

Erziehung und Unterricht in der Volksschule.

3. Háztartási iskolák Németországban. Rust németbirodalmi népnevelési miniszter a múlt év folyamán kiadott rendeletével újra szabályozta a német leányok kiképzését. A kijelölt cél a leányokat a jövő anyai és háziasszonyi feladatokra előkészíteni. Erre a célra a rendelet háromféle iskolát szervez.

A. *Háztartási iskola (Haushaltungsschule)* azon túlnyomó nagy többségben levő leányok részére, akik jövő élethivatásukat a háziasszonyi és anyai feladatok kifogástalan teljesítésében látják. A leányoknak ezekben az iskolákban olyan ismereteket és készségeket kell elsajátítaniok, ami őket képésíti, hogy háziasszonyi teendőiket lakásban, konyhában és gyermekszobában meggondoltan és tervszerűen végezhessék.

Az iskola tartama két félév.

Az iskolába felvehetők, akik a teljes népiskola 8 osztályát vagy ennek megfelelő más iskolát jó eredménnyel elvégezték.

A tanulók száma a gyakorlati tárgyaknál egy-egy osztályban legfeljebb 16 lehet. Az elméleti tárgyaknál két osztály összevonható.

Az óraterv:

	1	2
	félév	
Nemzeti politikai oktatás	—	2 2
Német nyelv és nevelés	2	2
Háztartás	— — —	1 1
Számtan és háztartási könyvviteltan	—	1 1
Egészségápolás	— — — — —	1 —
Beteg- és csecsemőápolás	— — —	— 2
Főzés, tápanyag és élelmiszerismeret	9	9
Házimunka, mosás, vasalás	3	4
Kézimunka	— — — — —	8 8
Kertészet és virágápolás	— — — —	2 —
Testgyakorlás	— — — — —	3 3
Heti óraszám	32	32

A helyi viszonyoknak megfelelően a terv változtatható, esetleg bővíthető. Így pl. kiegészíthető a szociális munkára való bevezetéssel, gyermek-kerti foglalkoztatással, műhelymunkával stb.

Az iskola záróvizsgával végződik. Sikeres vizsga után a tanulók bizonyítványt kapnak.

A miniszteri rendelet szerint az iskolának a következő tanítási helyiségek fölött kell rendelkezni: iskolakonyhával, éléskamra és raktárhelyiséggel, tanteremmel a házimunka, mosás és vasalás tanításához, megfelelő tantermekkel az elméleti tárgyak tanításához, tanteremmel a kézimunka tanítá-

sához, konyha- és virágos kerttel. A felszerelésnek meg kell felelni a tanulók létszámának így pl. két-két tanulóra egy varrógépet kell számítani.

B. *Gyermekápoló és háztartási alkalmazottak szakiskolája*, olyan leányoknak nyújt gyakorlati szakkiképzést, akik gyermekdús családoknál vagy gyermekgondozó intézeteknél gyermekápolási és nevelési vagy háztartási munkákat akarnak vállalni.

A kiképzés ideje három félév. Akik a háztartási iskolát sikerrel végzik csak két félév.

Az iskolába olyan leányok vehetők fel, akik a teljes népiskola 8 osztályát vagy ennek megfelelő más iskolát sikerrel elvégezték.

A tanulók osztálylétszáma mint a háztartási iskolában.

Az óraterv:

	1	2	3
	félév		
Nemzeti politikai oktatás	1	2	2
Német nyelv és irodalom	2	2	2
Hivatásismeret (Berufskunde)	—	1	1
Neveléstan és foglalkoztatás (rajzolás, mesélés, természet és képmegfigyelés)			
Egészségápolás, beteg- és csecsemőápolás	—	2	2
Háztartás: a) kézimunka és anyagismeret	3	6	6
b) házimunka, mosás, vasalás	3	—	—
c) főzés és élelmiszerismeret	9	5	4
d) háztartástan, számolás, háztartási könyvvitel	1	1	1
Ének, torna, játékok	3	5	3
Kertészet, virágápolás, baromfitenyésztés	—	—	3
Gyakorlatok a gyermekgondozóban	15	5	5
Gyakorlatok a háztartásban	—	5	5
Heti óraszám	40	40	40

Minden tanulónak négy hetet a csecsemőotthonban kell tölteni. Itt a tanuló a csecsemő táplálásában úgy elméleti mint gyakorlati kiképzést nyer.

Azok a tanulók, akik a háztartási iskolát sikerrel elvégezték, a második félévvel kezdik tanulmányaikat. Itt felmentendők a 6 óra kézimunka, 5 óra főzés és 5 óra háztartási gyakorlatok alól. Az ily felszabadult 16 órát a gyermekgondozóban kell tölteniük.

Az iskola záróvizsgával végződik, a sikerrel letett vizsga után a tanulók bizonyítványt kapnak.

Az iskolának, a háztartási iskolánál felsorolt helyiségeken kívül, még gyermekkerttel és csecsemőápolásra alkalmas helyiséggel is kell rendelkezni.

C. *Női háztartási szakiskola (Frauenfachschule)*, a háztartás sokoldalú teendőinek és készségeinek magasabb fokú elsajátítására szolgál. Az itt kiképzett nők nagyobb háztartások vezetői, valamint a háztartási iskolák tanítói lehetnek. Alkalmazhatók a nagy felelősséggel járó házvezetőnői teendőkre iskolatáborokban, üdülő otthonokban, kórházakban, deákotthonokban stb. Megfe-

elő pedagógiai tanfolyam elvégzése után alkalmazhatók a háztartásban, kézimunka és testgyakorlás tanítására.

Az iskola két évfolyamú. Az I. évfolyam önállóan is fennállhat, feladata a leányoknak szélesebbkörű háztartási ismereteket nyújtani. A II. évfolyam feladata a háztartásvezetői vagy tanítói hivatásokhoz a megfelelő szakképzést nyújtani. A II. évfolyamot megelőzően a leányok kötelesek gyermekdús család jól vezetett háztartásában vagy példásan vezetett háztartási üzemben egy évi gyakorlatot szerezni. A gyakorlat az iskola felügyelete alatt áll. Szülői házban vagy a szülők által vezetett üzemben ez az év nem tölthető el.

A női szakiskolának számolnia kell olyan tanulókkal, akik csak a népiskola 8 osztályát végezték, olyanokkal, akik a polgári iskola (Mittelschule) 6 osztályát és olyanokkal, akik a leányközépiskola (Oberschule) valamelyik tagozatát végezték. Erre való tekintettel a szakiskola I. évfolyamát két alakban kell felállítani.

Az I. a. évfolyamra felvehetők olyan leányok, akik az Oberschule V. a Mittelschule VI. osztályát végezték vagy csak az elemi iskola 8 osztályát végezték, de az előírt fölvételi vizsgát sikerrel letették.

Az I. b. évfolyamra olyan leányokat vesznek fel, akik csak az elemi iskola 8 osztályát végezték, de sikerrel elvégezték a háztartási iskolát vagy a gyermekápolók és háztartási alkalmazottak iskoláját.

A II. évfolyamra felvehetők:

a) akik a szakiskola I. évfolyamát sikerrel elvégezték és az egyévi háztartási gyakorlatot igazolják.

b) akik az Oberschule háztartási tagozatán érettségit tettek és az egyévi háztartási gyakorlatot igazolják.

c) akik az Oberschule nyelvi tagozatán tettek érettségit, elvégezték a háztartási iskolát és az egyévi gyakorlatot igazolják;

d) kivételképen és különös alkalmatosság esetén felvehető a csak nyolcosztályos népiskolát végzett leány is, ha a megfelelő felvételi vizsgát sikerrel letette, a háztartási iskolát sikerrel elvégezte és háromévi háztartási gyakorlatot igazol.

Az óraterv:

I. évfolyam:

I. a. I. b.
évfolyam

a. Gyakorlati és elméleti kiképzés a háztartásban:

Házimunka: főzés, a lakás-, a ruha-, a kert gondozása;
bevezetés a csecsemő- és gyermekápolásba 12 8

Kézimunka: javítás, egyszerű ruhák és fohérműk var-
rása, díszítő kézimunka és rajzolás — 10 6

Szakismeret (Fachkunde) — — — — 3 6

b. Nemzeti politikai és kulturismereti oktatás 6 10

c. Testnevelés és zene: testgyakorlat, testtan zene 5 6

Heti óraszám 36 36

Minden tanulónak három hetet a gyermekkertben kell oltóltetni.

II. évfolyam:

a. Gyakorlati és elméleti kiképzés a háztartásban:

Házimunka: részletezve mint a az I. évfolyamon 12

Kézimunka ruha és fehérnemű jókarban tartása, lakás
és ruhatervezés 8

Szakismeret (Fachkunde) 5

Kézimunkaüzem és munkaközösség — — — — 4

b. Nemzeti politika és kulturismereti oktatás 6

c. Testnevelés és zene: testgyakorlat, testtan, zene 5

Heti óraszám 40

A II. évfolyam tanulói részt vesznek az iskola gazdasági üzemének munkájában.

Az I. évfolyam záróvizsgával, a II. évfolyam államvizsgával végződik.

Az államvizsga öt részből áll:

a. Írásbeli vizsgán a II. évfolyam anyagából vett tételt kell, felügyelet mellett legfeljebb három óra alatt írásban kidolgozni.

b. Az intézet háztartási üzemében kell a vizsgázónak egy kijelölt munkarészletet három napon át önállóan intézni. Ez alkalommal ügyességről, megbízhatóságról és körültekintésről kell tanúságot tennie.

c. A gyakorlati vizsgán a főzésből vagy kézimunkából kell felügyelet mellett egy feladatot elvégezni. Ez a feladat hat órai munkát jelentsen.

d. A szóbeli vizsgán két elméleti tárgyból kell felelnie.

e. Testgyakorlásból kell vizsgáznia.

*Amtsblatt des Reichsministeriums
für Erziehung und Volksbildung*

8. A tanulók osztályozása Németországban. A németbirodalmi népnevelési miniszter a tanulók előmenetelének osztályozására szolgáló eddigi négy fokozat helyébe most hat fokozatot léptetett életbe a fokozatok a következők:

1. Kitűnő (sehr gut) az egyes fokozat a jónál lényegesen magasabb teljesítmény jelzésére.

2. Jó (gut) a 2-es fokozat a közepesnél lényegesen jobb teljesítmény jelzésére.

3. Kielégítő (befriedigend) a 3-as fokozat közepes, de még teljes értékű teljesítmény jelzésére.

4. Elégséges (ausreichend) a 4-es fokozat bár hiányos, de még kielégítő teljesítmény jelzésére.

5. Fogyatékos (mangelhaft) az ötös fokozat nem kielégítő, de a hiányok gyors pótlására reményt nyújtó teljesítmény jelzésére.

6. Elégtelen (ungenügend) a 6-os fokozat teljesen hiányos teljesítmény jelzésére, nincs remény a hiányok gyors pótlására.

A változás, hogy a régi 2-es és 3-as fokozat közé egy új fokozat a „befriedigend“-et iktatták be és a régi elégtelen osztályzatot ketté osztották. A rendelet szerint az osztályt az a tanuló végezte sikerrel, akinek minden tantárgyból legalább 4-es osztályzata van. Az 5-ös osztályzat javító vizsgát tehet, a 6-os nem.

*Deutsche Wissenschaft, Erziehung
und Unterricht.*

SZENES ADOLF

LAPSZEMLE.

A Magyar Pedagógia 1940. évi 2. száma az új szerkesztő, dr. Gyulai Ágost ny. polgári iskolai tanárképző főiskolai igazgató szerkesztésében jelent meg. Örömmel látjuk egykori szeretett igazgatónk hatalmas munkaképességét és működéséhez továbbra is erőt, egészséget kívánunk.

A folyóirat első cikke Prohászka Lajostól: „*Nevelés és hagyomány.*” Közismert a kettő összekapcsolása, amely szerint az iskola a hagyományok őrzője és átadója. Vizsgálja a hagyományok formáit és tartalmát. Megalapítja, hogy a hagyomány nem emlék, hanem az élet szerve, fejlődik, módosul elhomályosodik, vagy megerősödik az élet szükségletei szerint. A hagyomány ellen néha lázadás tör ki, de az ilyen hagyományrombolás után egy újabb hagyomány alakul ki, mely az előbbiből sokat átvesz és átídimít. Ilyen forradalmi jelenség az iskolai hagyományokkal szemben a reformoknak napjainkban és a közelmúltban fellépett fajtái. De éppen ilyen veszedelmes az is, ami az utóbbi időben lett divattá, a hagyományoknak túlzott tisztelete. Még pedig annak a hagyománynak, amelyet népinek szoktunk nevezni. Ezzel szembekerült egymással a humanisztikus és a népi hagyomány. A latin népeknél a kettő egybeesik, másoknál azonban nem. De itt is jogtalan a kétféle hagyományt egymással szembeállítani, mert ezek az idők folyamán át meg átszőtték egymást. Ez a népi gondolat azonban nem *népi* eredetű. Ezután a tanulmány írója vizsgálja, mi a hagyomány és milyen feltételekből keletkezik. A népi hagyományok nem rögzíthetők, nem lehet megállapítani, hogy *íme ez a „népi hagyomány”*. A „népi” történeti fejlődés eredménye, történeti jellegétől tehát nem lehet megfosztani. A népi hagyományon felül és azon túl is vannak értékek. A kézzelfogható hagyományok könnyebben maradnak meg és adhatók át, mint az elvontabbak. Erintetlen népi hagyománnyal ma már seholsem találkozunk, mert azokat a kereszténység, technika, stb. átszővi. A hagyományból csak az marad meg, ami életszerű, s éppen mert az élet tartja fenn, változik, módosul az idők folyamán. A népi alatt rendszeren a paraszti szokták érteni. De felveti az író a kérdést, kik tartoznak ebbe a paraszti rétegbe? Talán az őstermelő? Akkor kirekesztenénk a háziipart űzőket. Talán a vérszerinti származás adja meg a paraszti jellegét? De hiszen köznemességünk is paraszti származású. Vagy azok a parasztok, akik népi hagyománnyal élnek? Ez